

KADIN GİRİŞİMCİLERİN BÖLGESEL KALKINMADA ROLÜ: AKÇAKOCA İLÇESİ ÖRNEĞİ¹

The Role of Women Entrepreneurs in Regional Development: Akçakoca District Example

Gönderim Tarihi: 19.02.2018

Kabul Tarihi: 08.06.2018

Doi: 10.31795/baunsobed.437830

Zeynep MESCI*

Muammer MESCI**

Arzu KARAGÖZ***

Canan ÖZGENÇ****

ÖZ: Günümüzde gelişmekte olan girişimcilik faktörü teknolojik gelişmelerin ve ekonomik beklentilerin yardımıyla önem kazanmıştır. Buna bağlı olarak girişimcilerin sayısı artmakta ve kadınların da birer girişimci olarak çalışma hayatına atıldıkları görülmektedir. Kadın girişimciler bölge ekonomisinin kalkınmasına ve büyümesine destek sağlamaktadır. Ancak kadın girişimciler bu konuda ekonomik şartlarla birlikte çevresel etkenlerden kaynaklanan birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar. Girişimci kadınların bölge ekonomisine katkı sağlamaları bu sorunların nedenlerinin belirlenmesi ve çözüm önerileri ile gerçekleştirilebilir.

Bu çalışma, kadın girişimcilerin girişimcilik özellikleri, girişimci olma nedenleri, başarı ve başarısızlıklarına etki eden faktörleri ve bölge kalkınmasına sağladıkları katkıları belirlemektedir. Bu amaçla araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırma verileri ise Akçakoca ilçesinde faaliyet gösteren kadın girişimcilere uygulanmış olan yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Bu bağlamda çalışma Akçakoca Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği ile Akçakoca Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı olan 23 kadınla yapılan görüşmelere dayanmaktadır. Yapılan görüşmeler kapsamında girişimci kadınların Akçakoca'nın

¹ Bu çalışma Düzce Üniversitesi BAP 2017.15.01.546 Nolu proje çalışmasından üretilmiştir.

* Yrd. Doç. Dr., Düzce Üniversitesi/Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, zeynepmesci@duzce.edu.tr, ORCID ID: orcid.org/0000-0003-0697-9005

** Doç. Dr., Düzce Üniversitesi/Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, muammermesci@duzce.edu.tr, ORCID ID: orcid.org/0000-0002-3053-3954

*** Düzce Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm ve Otel İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, arzukaragoz93@hotmail.com, ORCID ID: orcid.org/0000-0003-2626-7347

**** Düzce Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm ve Otel İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, cananozgenç94@hotmail.com, ORCID ID: orcid.org/0000-0002-6861-1217

bölge kalkınmasına sağladığı katkılar bakımından, işletme kurulması, istihdam oluşturulması, misafirlere bölgenin tanıtılması, çevre illere mevcut müşteri potansiyelinin gönderilmemesi ve diğer kadınların da girişimciliğe teşvik edilmesi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Girişimci, Bölgesel Kalkınma, Akçakoca.

ABSTRACT: Today, the developing entrepreneurship factor has gained importance with the help of technological developments and economic expectations. In parallel with this, it is seen that the number of entrepreneurs is increasing, and women are engaged in working life as entrepreneurs. These women entrepreneurs provide support for the development and growth of the regional economy. However, entrepreneur women face many challenges and problems from environmental factors, along with economic conditions. The contribution of entrepreneur women to the regional economy can only be achieved by determining the causes of these problems and proposing solutions to these problems.

This study aims to reach personal views of women by learning the entrepreneurship characteristics and reasons for being an entrepreneur of women entrepreneurs, the factors that affect their successes and cause their failures and their contributions to regional development. For this purpose, qualitative research design will be used in the research. The research data have been obtained by structured interview technique applied to female entrepreneurs operating in the district of Akçakoca. In this context, the study is based on interviews conducted with 23 women registered in Akçakoca Union of Chamber of Merchants and Craftsmen and Akçakoca Chamber of Commerce and Industry. As a result of the interviews conducted, it has been achieved that entrepreneur women can provide contribution to the regional development of Akçakoca by introducing their region to the incoming customers with their enterprises they established and their employees they employed, preventing the customer potential to visit the nearby cities and encouraging other women to become entrepreneurs.

Keywords: Women Entrepreneur, Regional Development, Akçakoca.

GİRİŞ

Günümüz dünyasında teknolojik, ekonomik ve bilimsel ilerlemeler girişimcilik alanına farklı boyutlar kazandırmaktadır. Bu boyutta girişimcilik, ekonomik ve toplumsal gelişmelerin artmasında rol oynamış ve kadın girişimciliğinin de ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır.

Tüm ülkeler için en büyük hedef ekonomik kalkınma ve büyümedir. Bu sebeple ülkenin mevcut kaynak ve imkanlarının en rasyonel ve en verimli şekilde kullanılması bu hedefe ulaşmadaki en temel ilke sayılmaktadır (Perktaş, 2014:

473). Bu bağlamda, kadın girişimcilerin de faaliyette bulunması ekonomik büyümeye, topluma, istihdama ve refahın artırılmasına etki etmektedir. Çünkü kadınların sahip olduğu girişimcilik ruhu, rekabet halinde bulunma ve farklılıkları ortaya çıkarabilme güçlerini belirlemektedir.

Tüm ülkelerin ulaşmak istedikleri hedeflerden biri olan sürdürülebilir büyüme ve kalkınma, insan kaynaklarına yatırım yapılması ve girişimcilik ruhu olan kadınların iş hayatına yönlendirilmesinde en önemli kilit nokta olarak görülmektedir (Çabuk vd., 2015: 424). Bu bağlamda da kadın girişimciliği, günümüzde gittikçe artış göstermektedir. Bu durum ise kadınlar için uygun bir çalışma alanı ve aileler için gelir sağlama aracı olarak görülmektedir. Fakat iş hayatında yer almak isteyen kadınlar girişimci olma sürecinde birçok engelle karşılaşmaktadır. Kadınların iş başarılarını azaltacak bu zorluklar ve engeller ülke ekonomisine sağlayacakları önemli katkıyı zayıflatmaktadır (Arıkan, 2016). Ülkemiz ekonomisi sürekli gelişen bir profili yansıtmaktadır. Girişimcilik ruhu taşıyan kadın sayısının yükselmesi ve mevcut kadın girişimcilerin işlerinde başarılı olmaları, iş alanlarının artmasına, toplumsal anlamda bir değişime ve ekonominin canlanmasına katkı sağlayacaktır (Çabuk vd., 2015: 424). Bu sebeple kadınların çalışma yaşamında karşı karşıya kaldıkları sorunların nedenlerine ulaşılması, kadın girişimci sayısının artırılması ve güçlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışmanın evrenini Akçakoca ilçesinde faaliyet gösteren kadın girişimciler oluşturmaktadır. Kadın girişimcilerin özelliklerine, girişimci olmaya iten nedenlerine, başarı ve başarısızlıklarına etki eden faktörlerine ve bölge kalkınmasına sağlanan katkılarına ulaşmayı amaçlamaktadır. Araştırma verileri Akçakoca ilçesinde faaliyet gösteren Akçakoca Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği ile Akçakoca Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı kadın girişimcilere uygulanmış olan yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiştir.

LİTERATÜR TARAMASI

Girişimcilik Kavramı

Geçmişte kullanılan “teşebbüs” ve “müteşebbis” kavramları yerine günümüzde “girişim” ve “girişimci” kavramlarının kullanılmakta olduğu görülmektedir. Girişim (enterprise); bir işin gerçekleştirilmesi için eyleme kalkışma ve başlama halini belirtmekte, girişimci (entrepreneur) ise; bu hali gerçekleştiren girişken kişi olarak ifade edilmektedir (Aytaç ve İlhan, 2007: 102). Cantillon (1755)’un girişimcilik anlayışına göre girişimci, pazarda bulunan arz ve talepten haberdar olmakla birlikte talep oluşturma yeteneğine sahip değildir. Söz konusu olan bakış açısı kapsamında girişimciler, yenilikçiliğe göre değil bir tek pazardaki arz ve talebe göre davranışta bulunmaktadır (Muzaffar, 2011: 10).

Fransız iktisatçı Jean Baptiste Say ise girişimciyi, ekonomik kaynakları verimliliği daha yüksek bir alana yönlendiren kişi olarak ifade etmiştir. Girişimci ile sermayedar arasındaki fark da bu iktisatçı tarafından ortaya atılmıştır. Yazara göre para tedarik eden ve finansal risk alan kişi sermayedar iken girişimci ise, üretim faktörlerini yeni zenginlikler oluşturacak şekilde toplayan kişidir. Girişimciliğin bir üretim faktörü olarak değerlendirilmeye başlanması Say'ın bu çalışmasından sonra ortaya çıkmıştır (Halis, 2009: 24).

Girişimcilik teorisine en önemli ve bilinen katkı "The Theory of Economic Development" adını taşıyan kitabında girişimciyi yeniliği sunan kişi olarak ele alan Joseph Schumpeter tarafından yapılmıştır (Bozkurt vd., 2012: 232). Joseph A. Schumpeter (1961)'e göre, girişimciliğin tanımının özünü yenilik kavramı oluşturmaktadır. Girişimci, yeni ürünler üretebilen, yeni süreçler geliştirebilen, yeni ihracat pazarları bulabilen, yeni üretim kaynakları bulabilen ve yeni organizasyon yapıları oluşturabilen böylece işletme açısından yeni kombinasyonlar oluşturarak mevcut ekonomi düzenini yıkan kişidir (Ballı, 2017: 148).

Günümüz koşullarında girişimcilik tanımları, sürekli değişen dünya koşullarında kişilerin beklenti ve ihtiyaçlarını karşılamada gereken hizmet ve mal üretimini sağlayan sistem yaklaşımı içerisinde organizasyonel yapılanmadır (Perktaş, 2014: 474). Üretim faktörlerini bir araya toplayan kişi olarak girişimci, aynı zamanda üretim faktörlerinin en önemlisi olmakla birlikte işletme ömrünün en önemli belirleyicisidir. Girişimci tarafından belirlenmiş mal ve hizmetler, yine girişimcinin belirlemiş olduğu sistemlerle üretilip, belirlenmiş fiyatlarla piyasalara sunulur. Ekonomik düzen içerisinde başarılı olması, işletmenin ayakta kalmasını belirler (Küçük, 2005: 28). Başka bir tanıma göre; hayattaki değişimin, kişisel olarak toplumsal bir şekilde var olmanın, lüksün, işin, isteğin yani toplumun geleceği olan kişi girişimcidir (Küçükaltan, 2009: 24). Girişimciliğin birçok tanımı bulunmakla beraber, bu tanımların ortak olan noktası girişimcinin daima "başkalarının baktığı ama göremediği fırsatları görüp, bunları birer iş fikrine dönüştürülebilmesi" ve "risk almaya yatkınlığı" dır. Bu özellikler girişimcilerin bulunduğu dünyanın her yerinde ortak özelliklerdir (Tekin, 2009: 3).

Girişimcilerin ortaya çıkmasında motive edici en önemli sayılan güçler olarak başarıya gereksinimi, sosyal ilişkiler kurma gereksinimi ve güç gereksinimi olarak görülmektedir. Başarı motivasyonu ile eyleme geçen bireyler, iyimser ve sorumluluk gerektiren işlerle uğraşmayı seven ve yenilikçi bir anlayışa sahiptir. Bu bireylerin barındırdığı en önemli özelliği risk yüklenmeye istekli olmaları olup bunlara özerk olma isteği ile nüfuz sahibi olma arzusu da eklenmiştir (Kapu vd., 2012: 45).

Girişimcilik olgusunun gündeme gelmesi ve öneminin artması, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak günümüzdeki bilgi toplumunda insan uğraşının üretimdeki önemi azalış gösterirken,

bilgiye dayalı uğraşın üretimdeki önemi gün geçtikçe artış göstermektedir. Bu bağlamda, yenilik, yaratıcılık ve yönetim faaliyetlerinin tamamlayıcısı olarak ortaya çıkan girişimciliğin önemi vurgulanmaktadır (Soysal, 2010: 86). Yani önceki dönemlerde insan odaklı yöntemlerle üretim yapılırken günümüzde teknoloji odaklı bilgiye dayalı yöntemlerle üretim yapılmaya başlanmıştır. Bu durum girişimciliğin öneminin artmasında en büyük etkenlerden biri olmuştur.

Girişimcilik olgusunun artırılması buna bağlı olarak girişimci ruhunun ve niteliğinin geliştirilmesi bir ülkenin kalkınmasının sağlanmasında büyük rol üstlenmektedir. Ülkede istihdam oluşturulması, ekonomik büyümenin hızlandırılması, yeni iş kollarının ortaya çıkması, toplumun değişerek gelişme süreci başarılı girişimcilik faaliyetlerinin sonuçlarıdır (Bozkurt vd., 2012: 1). Girişimcilik çalışmaları, bulunulan bölgede yeni işletmelerin ortaya çıkmasını ve buna bağlı olarak da yerel ekonomik kalkınmanın gelişmesine sağladığı katkıları şöyle açıklamaktadır;

Tablo 1: Girişimcilik Çalışmalarının Yerel Ekonomik Kalkınmanın Gelişmesine Katkıları

GİRİŞİMCİLİK ÇALIŞMALARININ YEREL EKONOMİK KALKINMANIN GELİŞMESİNE KATKILARI	
İstihdam oluşturma	Yapılan girişimcilik faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan yeni pazar ve iş kolları istihdam sağlamakla birlikte, çalışanların üretken olma-ya yönlendirilmesi sonucunda bölgenin ve ülkenin ekonomik anlamda gelişimi devam ettirilebilmektedir.
Vergi gelirlerinin yükselmesi	Yapılan girişimcilik faaliyetleri sonucunda şahsi gelirlerin, şirketin elde ettiği karların, tüketimin ve mal varlıklarının artmasından kaynaklı bölgedeki vergi rakamları da büyüyecek ve devlete gelir sağlayacaktır.
Hizmet sağlamanın geliştirilmesi ve bölgesel gelirlerin tutulması	Perakende satış imkânı gibi yerel hizmetlerin sunulması, yeni firmaların oluşturulmasıyla meydana gelmektedir. Bu hizmetlerin sunulması da gelirin bölgede tutulmasına katkı sağlamaktadır.
Yeni endüstrilerin ortaya çıkması	Kaynakların ekonomik verimliliği az olan alanlardan, verimliliği çok olan alanlara geçmesinde girişimciliğin çoğalması önemli rol oynamaktadır. Girişimcilerin ortaya koyduğu yenilikçi ve yaratıcı düşünceler, ülke ekonomisinde yeni sektörlerin oluşmasını sağlamaktadır. Bu da ekonomik büyümenin kilit noktasını oluşturmaktadır.
Toplumun refah düzeyinin yükseltilmesi	Toplumun gereksinimleri girişimciler tarafından belirlenerek ortaya çıkartılıp, ilk olarak yatırıma sonrasında ise toplumsal anlamda refaha dönüştürülmesi girişimciliğin önemli bir olgu olduğunu göstermektedir. Yatırımlara bağlı olarak istihdam ile gelir seviyesi toplumun da refah seviyesi artmaktadır.
Bölgesel gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılması	Girişimcilik özellikleri taşıyan kişiler yöresel, bölgesel ve ulusal kalkınmada da kendi işletmelerinin başarısı kadar aktif bir rol üstlenmektedir. Girişimcilik ekonomik faaliyetlerin yoğunlaşmasına ve insanların motivasyonunun artmasına, yeni iş alanlarının oluşturularak geri kalmış bölgelerde toplumsal ve ekonomik uyumun sağlanmasına katkı sağlamaktadır.

Kaynak: Perктаş (2014) ve Önce vd. (2014)'den uyarlanmıştır.

Kişilerde var olan girişimcilik ruhu genetik olarak bulunabileceği gibi aile, çevre, eğitim durumu vb. gibi unsurların da girişimcilik ruhunun gelişim göstermesinde önem taşıyan etkenler olduğu kabul görmektedir (Arslan, 2002: 3). Bireysel faktörlerle çevresel faktörlerin birleşimi olan girişimcilik eğilimi, bireylerin kendi işini yapma konusundaki istek ve kararlılığını belirtmekte ve girişimcilik davranışının bir parçası olarak özerklik, yenilik yapabilme, risk alabilme, proaktiflik ve rekabetçi bir yapı gibi temel süreçler ile birlikte bütünü oluşturmaktadır (Kâhya ve İmamoğlu, 2013: 4). Bu girişimcilik eğilimi, bir davranış olarak doğuştan kazanılmış da olsa muhakkak bunun ortaya çıkartılarak, geliştirilmesi ve yönlendirilmesi gerekir. Girişimcilik eğiliminin ortaya çıkmasında etkili olan faktörler ise ülkenin genel ekonomik, sosyal ve siyasi yapısı, bölgesel ve çevresel faktörler, kişilik özellikleri, genel ve mesleki eğitim düzeyi olmaktadır (Güreşçi, 2014: 27).

Girişimcilik ve girişimciliğin desteklenmesi gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin temel politikası haline gelmiştir. Bu sebeple de girişimcilere maddi ve manevi kurumsal bir takım destek mekanizmaları her düzeyde işletilmektedir. Bireylerin erken yaşlarda girişimci olmaya yönlendirilmesi ve toplum kültürünün bir parçası haline dönüştürülmesi amaçlı da üniversite seviyesinde girişimcilik dersleri yaygınlaştırılmaktadır. Ülkemizde de bu anlamda ciddi atılımlar gerçekleştirilmiş ve girişimcilik dersleri eğitim programlarına dahil edilmiştir (Döm, 2008: 33). Bu kapsamda Türkiye için genç nüfus önemli bir güç olarak görülmekte, bu gücün ekonomik bir güç haline dönüştürülebilmesi ve istihdam edilmesi ancak girişimcilikle mümkün olabilecektir. Bu sebeple ülkemiz için önemli bir potansiyel olan dinamik ve genç nüfusun ancak girişimcilikle istihdam edilerek Türkiye'nin ekonomik açıdan büyümesine ve dünyayla rekabet etme düzeyinin artmasına katkı sağlanacaktır (Tekin, 2009: 7). Genel olarak da girişimcilik ile ilgili gelişmeler son 10 yılda ivme kazanmıştır. Bu bağlamda girişimcilik becerileri çeşitli yasal düzenleme ve ekonomik teşviklerle geniş kitlelere kazandırılmaya çalışılmakta ve girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması hedeflenmektedir (Karğın vd., 2018: 164).

Kadın Girişimciliği Kavramı

Günümüz koşullarında kadınların kendi emek ve yeteneklerini kullanarak iş hayatına atıldıkları görülmektedir. Kendi kabiliyetlerini kullanabilme, bağımsız bir hayat sürebilme, rahat çalışma saatlerine sahip olabilme, toplumda sosyal rollerini değiştirebilme, kendi işlerinden gelir elde edebilme vb. sebeplerle kadınlar, büyük ölçüde kendi gayretleri ile işlerini oluşturmayı seçmektedirler (Şahin, 2006: 289). Bu tercihler girişimcilik olgusunu meydana getirmekte ve kadın girişimciliğini ortaya çıkartmaktadır.

Literatüre ilk kez 1974 yılında giren kadın girişimciliği kavramı, kadınların iş yaşamında gittikçe daha fazla yer almasından dolayı 1980'li yıllardan sonra da işletme/yönetim literatüründe sıklıkla ele alınan bir konu olmuştur (Tekin, 2018: 151). Dhillon (1993)'a göre, piyasa ekonomisi içinde, kendi işinin sahibi olma, tek başına çalışma ya da yanında işçi çalıştırma, mal veya hizmet üretip satma, kredi kaynaklarını araştırma, işle ilgili acil problemlerin üstesinden gelme, yeni koşullara uyum sağlama ve alanında deneyim sahibi olma özelliklerini barındıran kadın "girişimci kadın" olarak tanımlanmaktadır (Yağcı ve Bener, 2005: 86). Başka bir tanıma göre, kendi şahsına ait bir işletmesi olan, tek başına ya da çalıştırdığı diğer kişilerle birlikte çalışan, çeşitli kamu ve özel kuruluşlarla iletişime geçen, işletmesi ile ilgili planlar yaparak geleceği hedefleyen ve önüne çıkabilecek tüm riskleri göze alan kadındır (Soysal, 2010: 90). Diğer bir tanıma göre ise, kendi faaliyet alanını kurup vergi kaydı ve TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu)'e bağlı Esnaf ve Sanatkarlar Odalarına veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Ticaret Odaları (TOBB)'na üyeliği olan sosyal güvenlik kurumlarından birinin çatısı altında, şahsi ya da başkaları için iş alanı oluşturan kadın "kadın girişimci" olarak tanımlanabilir (Bedük, 2005: 111). Girişimciliğin getirmiş olduğu tüm riskleri göze alarak kendine ait bir işletme kuran, başkaları için iş sağlayan ve bunların yanında mal veya hizmet üreterek satan girişimci kadın olarak da ifade edilebilir.

Kadın girişimcilerin iş kurma nedenlerine genel olarak bakıldığında "itme ve çekme" faktörleri çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Ülkenin ekonomik koşullarından kaynaklanan işsizlik sorunları, iş koşullarının kadınlara uygun şekilde olmaması ve kadınların özellikle ücretli işlerde cinsiyet ayrımcılığına uğramaları kadınları iş kurmaya iten faktörler arasında yer almaktadır. İş kurmaya çeken faktörler arasında ise; bağımsızlık isteği, kendini gerçekleştirme isteği, kendi işinin patronu olma, aile ve iş sorumluluğu arasındaki dengeyi kurma isteği yer almaktadır (Yetim, 2002: 81). Türkiye'de kadınları girişimci olmaya iten nedenlerin, kadınların daha özgürlükçü ve eşitlikçi değerlere sahip olmaya başlamaları, kendilerine güvenmeleri, çeşitlenen mal ve hizmet piyasasında kendilerine daha uygun işler bulabilmeleri gibi faktörler olmadığı aksine ülkenin makro ekonomik koşullarının oluşturduğu olumsuz etkileri azaltmanın bir çabası olduğu ifade edilmektedir (Soysal, 2010: 95). Güney (2006)'e göre kadınların girişimci olma nedenleri; kendi işini kurarak bağımsız olma, risk almaya elverişli olma, yenilik ve değişiklik yapabilme vb. şeklinde sıralanmaktadır. Bu nedenlerden dolayı da birçok kadın diğer mesleklerden vazgeçerek girişimciliğe yönelmiştir. Keskin (2014)'e göre, gelir elde etme gereksinimi dünyada kadınları girişimciliğe iten en önemli faktörlerden biridir. Kadınlar tüm ülkelerde erkeklere kıyasla ekonomik yönden dezavantajlı gruptur. İşsizlik ve diğer ekonomik seçeneklerin yokluğu da kadınları girişimciliğe

iten en önemli faktörlerden biri olmuştur. Tüm bu nedenlerde ortak olan, bağımsızlık isteği ve ekonomik koşullardan kaynaklı gelir elde etme isteği faktörlerinin öne çıktığı söylenebilir.

Çabuk vd. (2015: 438)'nin Adana'da 100 girişimci kadın üzerine yapmış oldukları araştırmada, kadınların iş kurma nedenlerinin en önemli 3 etkeni olarak; maddi gereksinimler, kendi ayakları üzerinde durma isteği ve girişimcilik ruhunun olması sebebiyle belirlendiği saptanmıştır. Arıkan (2016: 152)'in Bursa'da 21 girişimci kadın üzerine yapmış olduğu araştırmada, kadınların iş kurma nedenlerinin ekonomik ihtiyaçlardan çok kişisel beklentilerin karşılanması amacıyla belirlendiği saptanmıştır. Yaşar (2017: 86)'ın Düzce'de 10 girişimci kadın üzerine yapmış oldukları araştırmada, kadınların iş kurma nedenlerinin aile ihtiyaçlarını karşılama güdüsü, ekonomik bağımsızlık kazanma isteği, bağımsız çalışma isteği, sosyal ilişkileri geliştirme, mesleklerini icra etme, sevdikleri işi yapma isteği, istihdam oluşturma isteği, kendini gerçekleştirme isteği, aile ve yakın çevre teşviği amacıyla belirlendiği saptanmıştır. Gül ve Gül (2018: 92-93)'ün Balıkesir'de 60 girişimci kadın üzerine yapmış oldukları araştırmada, kadınların iş kurma nedenlerinin aile içinde girişimci aile üyesi varlığının kadın girişimciler arasında girişimciliği özendirdiği, KOSGEB kredi desteği uygulamalarının kadın girişimci sayısını artırdığı ve onları cesaretlendirdiği, başarılı olma arzusu, ekonomik bağımsızlık, iletişim kurma yeteneği, fırsatları değerlendirme arzusu, yenilikçi kişiliğe sahip olma, vizyon sahibi olma, lider ruhlu olma ve risk almaktan hoşlanma amacıyla belirlendiği saptanmıştır.

Türkiye'de yakın dönem kadın istihdamı rakamları incelendiğinde; uluslararası standartlara göre kadınların iş gücüne katılım oranının düşük olduğu, erkeklerin iş gücüne katılımının ise Avrupa Birliği ortalamasında olduğu görülmektedir. Bu kadın istihdamı ile erkek istihdamının kıyaslanmasında göze çarpan rakamsal düşüklüğün yanında; kadın istihdamının hizmet ve tarım sektöründe yoğunlaşması, sektörel ayrılmaya da dikkat çekmektedir (Parsova ve Eroğlu, 2017: 154). Türkiye'deki faaliyet gösteren girişimci kadınların eğitim seviyelerine bakıldığında %61'inin üniversite ya da yüksek lisans diplomasına sahip olduğu görülmektedir (Ecevit ve Kaptanoğlu, 2015: 12).

Türkiye'de girişimci kadınların karşılaştıkları sorunlar; iş kurma aşamasındaki sorunlar, işyeri kurulduktan sonra ortaya çıkan sorunlar ve mevcut sorunlar olarak üç ana başlıkta incelenebilir. İş kurma aşamasındaki sorunlar; sermaye temini, işyeri arama ve kiralama, mal, donanım-araç-gereç temini, resmi kuruluşlarla ilişkiler, acemilik, yalnızlık ve işi organize edememe ve toplumun iş kadınına alışkın olmaması şeklindedir. İşyeri kurulduktan sonraki sorunlar; müşteri azlığı, işi yürütmede bilgisizlik, parasızlık, kendini kabul ettirme, personel temini ve piyasadaki istikrarsızlık şeklindedir. Mevcut sorunlar ise; müş-

teri azlığı, resmi kuruluşlar, kalifiye eleman bulamama, kaliteli hammadde ve mal temini şeklindedir (Tekin, 2018: 152). Başka bir ifadeye göre ise; girişimci kadınların karşılaştıkları mikro boyutlu problemler daha çok kadınların yakın çevreleri ve şahsi özelliklerinden kaynaklanmakla birlikte bunlar; güvensizlik, yönetimde acemilik, diğer roller ile uzlaşmazlık, ayrımcılığa uğrama, eğitim ve aile tepkileridir. Makro boyutlu problemler ise daha fazla devletin oluşturduğu yasalar ve sektörün durumuyla ilgili iken bunlar; işyeri bulma, ödemeler ve senetler, kalifiye personel eğitimi, işe ait bağlantılar, sermaye temininde kredi ve örgütlenme olarak görülmektedir (Keskin, 2014).

Taşlıyan vd. (2016)'nin Kahramanmaraş'ta 100 girişimci kadın üzerine yapmış oldukları araştırmada, kadınların işlerini kurarken kiralardan yüksek olması ve sermaye temini konularında sorunlar yaşadıkları, daha sonra en çok uygun eleman temininde, pazarda tanınmamış olmada, uygun yer seçiminde ve kadın olmanın getirdiği zorluklar konularında sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Tulan ve Türko (2018)'nin Erzurum'da 200 kadın girişimci üzerine yapmış oldukları araştırmada, kadınların işlerini kurarken en çok, aile ve yakın çevrelerinin olumsuz baskılarını hissetme, finansal kaynak bulma ve bürokratik işlemler konularında sorunlar yaşadıkları, işlerini yönetirken en çok, finansal hesaplar, pazarlama, çalışanları yönetme ve satış fiyatlarını belirleme konularında sorunlar yaşadıkları, işletmelerini kurduktan sonra en çok, ev kadını sorumluluklarını aksatma ve kadın oldukları için önyargılı tutumlara ve ayrımcılığa maruz kalma konularında sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir.

Bölgesel Kalkınmada Kadın Girişimciliği

Girişimciler, günümüz bilgi çağında yerel, bölgesel ve ulusal kalkınmanın olmazsa olmaz unsurları haline gelmiştir. Girişimcilik özelliklerini barındıran bireyler kendi işletmelerinin başarısının yanında, yöresel, bölgesel ve ulusal kalkınmada da aktif bir rol oynamaktadır (Özkul ve Dulupçu, 2007: 74). Bölge kapsamındaki illerin kalkınmışlık farklarını gidererek dengeli bir kalkınma politikası izlemek ve bunun yanında bölgeler arasındaki ekonomik, sosyal ve kültürel dengesizlikleri ortadan kaldırmaya çalışmak bölgesel kalkınmanın amacıdır (Yalman ve Gündoğdu, 2014: 42).

Girişimcilik faaliyetleri bir tür kalkınma aracı olup, işsizliğin minimum seviyeye düşürülerek refah düzeyinin artırılıp büyük şehirlere nüfus göçünün önlenmesinde önem taşır. Bunun yanında geri kalmış yörelere yönelik bu faaliyetlerin içine gelişmiş yöreleri de çekerek, özel sektör, yerel yönetimler ve diğer aktörlerle iş birliği içerisinde ulusal ve uluslararası rekabet gücünün kazandırılmasını amaçlamıştır (Sevinç ve Eren, 2016: 8). Nüfusu genç ve dinamik olan bölgelerde girişimcilik olgusu büyük bir fırsat taşımaktadır. Sosyo-ekonomik

olarak geri kalmış bölgelerde uygulanan bölgesel kalkınma politikalarının tamamının kamu eliyle yapılması olanaksızdır. Girişimcilik olgusu, geri kalmış bölge insanının ve bölge kaynaklarının kullanılması ile gerçekleştirildiği takdirde, gerçekleştirilen faaliyetler sürdürülebilirlik açısından da daha etkin olacaktır (Arslan, 2015: 19).

Kalkınma konusunda az gelişmiş ülkeler, en büyük sorunu kalifiye işgücü yetiştirilmesi ve var olan işgücünün istihdam edilmesi noktasında yaşamaktadır. Teknolojinin geliştirilebilmesi, uygulanabilmesi, kaynakların kullanılabilmesi ve organizasyonun sağlanabilmesi için yetişmiş işgücüne sahip olunması bu ülkelerin kalkınmalarını sağlayacak en önemli unsurdur. Bu sebeple, dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınların ekonomik yaşama katılma, ekonomik değer üretme ve kalkınmayı sağlamada önemli etkileri bulunmaktadır (Göküş vd., 2013: 92). Bu bağlamda önemli etkileri olan girişimci kadın sayısını çoğaltıp kadın girişimciliğini güçlendirerek ve Türkiye'deki tüm girişimci kadınların diğer ülkeler ile bütünleşmesi sağlanarak Türkiye'nin sosyal ve ekonomik anlamda gelişmesine ve sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlanabilir. Aktif kadın girişimcileri oluşturmak, özel anlamda yerel ekonomilerin, genel anlamda ise ülke ekonomisinin kalkınmasına katkı sağlayarak gelecekteki iş dünyasının yapılandırılmasına etkisi büyük olacaktır (Can ve Karataş, 2007: 252-253). Türkiye'deki bölgesel dengesizliklerin ve merkez ile bölge arasındaki koordinasyon eksikliğinin giderilmesine bölgede kadınların eğitim düzeylerinin artırılarak iş hayatına katılımlarının aktif hale getirilip ekonomiye kazandırılması gibi durumlar etkili olmaktadır (Memiş vd., 2007).

Girişimci kadınların sayıca artmasının, istihdam oluşturmak, bireysel ve toplumsal refahı artırmak gibi ekonomiye ve topluma yarar sağlayan etkilerinin olacağı bilinmektedir. Bir ülkede girişimci kadın sayısının az olması sadece kadının ekonomik statüsünü değil, ülkenin ekonomik kalkınmasını da olumsuz olarak etkilemektedir (İlter, 2008: 82). Girişimci kadınların çoğalması, cinsiyet ayrımındaki eşitsizliğin azaltılması, toplum içindeki sosyal rollerinin değişerek aile içi refahın sağlanması, ülkede bireysel olarak iş kurma yeteneğinin artması ile işsizlik ve yoksulluğun azalması konularında aktif rol oynamaktadır. Kadınlar potansiyel girişimcilik faaliyetlerini arttırmasıyla birlikte kendi buldukları bölge ekonomisini geliştirmede büyük bir role sahiptir (Yalman ve Gündoğdu, 2014: 44).

Küresel Girişimcilik Monitörü (Global Entrepreneurship Monitör) araştırmasına göre, son 10 sene içinde girişimci kadınların sayısında önemli bir artış olmuştur. 2006-2008 yılları arasında, kadın girişimci endeksi %2,8 iken, bu oran 2013-2016 yılları arasında %8,7'ye çıkmıştır. Başka bir deyişle, 2006-2008 yılları arasında her 100 kadından yaklaşık 3 kadın girişimci olurken, bu sayı 2013-

2016 yılları arasında yaklaşık 9 kişiye yükselmiştir. Türkiye, erkek \kadın oranına göre diğer ülkelerle karşılaştırıldığında Türkiye’de kadının girişimcilik faaliyetine katılımı düşüktür. GEM projesine katılan ekonomiler arasında Türkiye, kadının girişimcilik faaliyetlerine katılımı açısından Ürdün, Mısır, Makedonya ve Kıbrıs’tan sonra en düşük düzeydeki ülkedir (Karadeniz, 2017: 5).

Kadın girişimcilikle ilgili birçok küresel boyutlu araştırma bulunmakta olup, bunlardan biri Küresel Girişimcilik ve Kalkınma Enstitüsü (GEDI) Kadın Girişimciliği Araştırması-2014 “yenilikçi, pazarını büyüten, ihracat odaklı” kadın girişimcilere odaklanmıştır. Türkiye’nin de dahil olduğu 30 ülke araştırmaya katılmıştır. Araştırma parametreleri, girişimcilik ortamı, ekosistem ve kadın girişimcilerde girişimcilik niteliğinden oluşmaktadır. Cinsiyet açığının en yüksek olduğu ülke Türkiye’dir (kadın-erkek arası %50 fark). Ortam koşulları uygun olduğunda dahi sosyal normların kadın girişimciliğini ve kadınların daha üst düzey rol ve sorumluluk üstlenmelerini engellediğini ortaya koyan araştırmada kadın girişimciliği için eğitimin yanı sıra yönetim tecrübesinin de önemli olduğu görülmektedir. Türkiye yüksek büyüme tempolu kadın girişimciliği açısından 30 ülke arasında 18. sıradadır. Bu seviye diğer ülkelerle karşılaştırıldığında kişi başına milli gelir yüksekliğine göre düşük kalmaktadır (GİSEP, 2015-2018).

Kadın girişimcilerin ekonomik hayata yeterince katılamaması yerel kalkınma çalışmalarında istenilen seviyeye ulaşılamamasının en önemli nedenidir. Kadın girişimcilerin yerel ekonomilerde oynadıkları rolün, toplumun büyük bir kısmı tarafından ihmal sebebiyle kalkınma süreci yavaşlamaktadır. Ekonomik faaliyete katılmak isteyen birçok kadın yeterli maddi ve manevi desteği görememesi sebebiyle ekonomik hayatın dışında kalmaktadır. Bu sebeple Türkiye’nin sosyal ve ekonomik gelişimine katkıda bulunmak ayrıca sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için ekonomik değer oluşturan girişimci kadın sayısının çoğaltılması, var olan girişimcilerin de güçlendirilmesi sağlanmalıdır (Yalman ve Gündoğdu, 2014: 41-42). Bunların yanında kadınların çalışma yaşamında karşılaştıkları sorunların nedenlerine ulaşılması gerekmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, kadın girişimcilerin girişimcilik özellikleri, girişimci olma nedenleri, başarı ve başarısızlıklarına etki eden faktörleri ve bölge kalkınmasına sağladıkları katkılar belirlemektir. Bu amaçla, bölgesel kalkınmada kadın girişimcilerin rolü temelinde Akçakoca ilçesinde faaliyet gösteren Akçakoca Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği ile Akçakoca Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı kadın girişimcilerin “girişimcilik özellikleri”, “girişimci olmaya iten

nedenleri”, “başarı ve başarısızlıklarına etki eden faktörleri”, “bölge kalkınmasına katkıları” öğrenilerek kişisel görüşleri incelenmiştir.

Kadın girişimcilerin bölgesel kalkınmaya etkileri üzerine yapılan literatür incelemesinde özellikle Akçakoca ilçesindeki kadın girişimcilere ilişkin yapılmış bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu amaçla bu alandaki literatüre katkı sağlamak açısından nitel bir araştırma yapılmıştır.

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırları

Bu çalışma Akçakoca Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği ile Akçakoca Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı olan 23 kadın girişimci ile sınırlandırılmıştır. Bunun sebebi ise araştırmaya konu olan kadın girişimcilerin saptanmasından sonra görüşme talebine 23 girişimci kadından yanıt alınmasıdır. Diğer bir sınırlılık, kadınların üzerine kayıtlı olan işletmelerin erkekler tarafından işletilmesi nedeniyle kurulmuş ve dişi, kuaför, eczacı vb. gibi meslek dallarına ait olup kadın girişimcilik örneği sayılmayacak işletmelerin araştırmaya dahil edilememiş olmasıdır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemidir. Nitel araştırma, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 39). Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan “soru yolu ile veri toplama teknikleri arasında görüşme (mülakat), görüşmecinin cevap almak amacıyla soruları, sözlü ve genellikle yüz yüze olmak koşulu ile deneklere yönelttiği bir şekil” olarak tanımlanmaktadır (Kaptan, 1998: 143). Görüşmeler, uygulanan kuralların katılığına göre; yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olmak üzere üçe ayrılabilir. Yapılandırılmış görüşme, “önceden yapılan ve ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını en ayrıntılı biçimde saptayan, görüşme planının aynen uygulandığı” bir görüşmedir. Yapılandırılmamış görüşme, “görüşmeciye büyük hareket ve yargı serbestliği veren, esnek, kişisel görüş ve yargıların kökenlerine inmeyi sağlayan bir görüşme” şeklindedir. Sorulacak sorular önceden ana çizgileri ile hazırlanmış olsa da görüşmedeki gelişmelere göre yeni soruların sorulmasına gerek duyulabilir. Görüşmelerin, bu iki uç arasında bir ortamda yapılmasına da yarı yapılandırılmış görüşmeler şeklinde ifade edilir (Karasar, 2005: 167-168).

Çalışmada yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmış, bu kapsamda 9 adet görüşme sorusu araştırmacılar tarafından hazırlanmış ve 23 kadın girişimciye yöneltilmiştir. Görüşme kapsamında hazırlanan sorular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Kadın Girişimcilere Yöneltilen Görüşme Soruları

1- Demografik sorular (yaş, eğitim durumu, medeni durum, meslek)
2-Kadın girişimciliğine yönlendiren nedenler nelerdir?
3-Kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
4-Kadın girişimcilerin işletmeleri ile ilgili özellikler (kendi işinde çalışma süreci, faaliyette bulunulan iş kolu, çalıştırılan personel durumu) nelerdir?
5-Kadın girişimcileri başarı ve başarısızlığa iten unsurlar nelerdir?
6-Bölge kalkınmasına nasıl katkı sağladığınızı düşünüyorsunuz?
7-Kendi işlerini kurmadan önceki uğraşları nelerdir?
8-Kadın girişimci olmanın avantajları ve dezavantajları nelerdir?
9-Kadın girişimciler daha çok hangi girişimcilik faaliyetlerine yöneliyorlar?

Verilerin Toplaması

Araştırmaya konu olan Akçakoca ilçesindeki kadın girişimciler Akçakoca Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği ile Akçakoca Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı bulunmaktadır. Bu kadın girişimcilerin işletmelerine ait bilgiler bu kurumlardan talep edilmiştir. Alınan bilgiler ışığında kadınların işletmeleri tespit edildikten sonra tek tek iletişime geçilerek görüşmeyi kabul eden kadın girişimciler ile görüşme günü ve saati belirlenmiştir. Alınan randevuların ardından görüşme soruları hazırlanmıştır. Görüşme günlerine göre kadın girişimcilerle kendi işletmelerinde görüşme sağlanmıştır. Bunun sebebi ise görüşmelerin daha rahat gerçekleşebilmesidir. Görüşmeler kayıt altına alınmış, soruların anlaşılmadığı kısımlarda ise sorular açıklanarak tekrar tekrar sorulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmanın analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımına göre elde edilen veriler daha önceden belirlenmiş olan temalar dahilinde özetlenir ve yorumlanır. Bu analizde görüşülen katılımcı görüşlerinin çarpıcı bir biçimde yansıtılması amaçlı doğrudan alıntılara sık sık yer verilebilir. Elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış haliyle okuyucuya sunulması betimsel analizin amacıdır. Bu sebeple elde edilen veriler, öncesinde sistematik ve açık bir şekilde betimlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 324).

Bu çalışmanın araştırma bulgularının analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. İşletme sahibi kadın girişimcilerden elde edilen veriler araştırma soruları doğrultusunda yorumlanarak özetlenmiştir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Akçakoca ilçesinde kadın girişimcilere ilişkin yapılan bu çalışmanın bulguları, işletme sahibi kadın girişimcilerin konu ile ilgili kişisel görüşlerini içermektedir. Akçakoca'da girişimcilik kapsamında faaliyet gösteren 23 işletmeden elde edilen veriler, araştırma bulgularının temelini oluşturmaktadır.

Görüşme yapılan girişimci kadınlara ait demografik özellikler ile işletmelerin faaliyet gösterdiği alan ve süreleri tablo 3'deki gibidir.

Tablo 3: İşletmelere Ait Demografik Özellikler ile İşletmelerin Faaliyet Alan ve Süreleri

Kadın Girişimciler	Yaş	Medeni Durum	Eğitim	Meslek	Faaliyet Alanı	Faaliyet Süresi
1.	Katılımcı	41 Evli	Lise	Muhasebeci	İş Sağlığı ve Güvenliği	3 yıl
2.	Katılımcı	34 Dul	Ortaokul	Aşçı	Otel-Pansiyon	1,5 yıl
3.	Katılımcı	46 Evli	Lise	Ev Hanımı	Yöresel Yemek	6 ay
4.	Katılımcı	39 Bekar	Ortaokul	Çaycı	Çay ocağı	3 yıl
5.	Katılımcı	52 Evli	Lise	Esnaf	Kırtasiye	20 yıl
6.	Katılımcı	42 Evli	Lise	Güvenlik	Kozmetik	9 yıl
7.	Katılımcı	50 Evli	Ortaokul	Ev Hanımı	Terzi	10 yıl
8.	Katılımcı	44 Bekar	Lisans	Muhasebeci	Bakkal	20 yıl
9.	Katılımcı	46 Evli	Lise	Ev Hanımı	Kafe	4 yıl
10.	Katılımcı	24 Bekar	Ön lisans	Güzellik Uzmanı	Güzellik Salonu	1,5 yıl
11.	Katılımcı	29 Evli	Lisans	Yönetici	Butik	9 ay
12.	Katılımcı	37 Evli	Lise	Eczacı Teknikeri	Kafe	2 yıl
13.	Katılımcı	29 Evli	Lisans	Muhasebeci	Reklam ve Tanıtım	1 yıl
14.	Katılımcı	38 Bekar	Ön lisans	İnsan Kaynakları	Butik	2 yıl
15.	Katılımcı	35 Evli	Lise	Muhasebeci	Butik	14 ay
16.	Katılımcı	44 Evli	Lise	Memur	Hediyelik Eşya	5 yıl
17.	Katılımcı	52 Evli	Lise	Ev Hanımı	Yöresel Yemek	5 yıl
18.	Katılımcı	49 Evli	İlkokul	Ev Hanımı	Kafe	1 yıl
19.	Katılımcı	43 Dul	İlkokul	Aşçı	Bebe Giyim	1 ay
20.	Katılımcı	55 Evli	Lisans	Öğretmen	Terzi	8 yıl
21.	Katılımcı	55 Evli	Ön lisans	Memur	Terzi	8 yıl
22.	Katılımcı	27 Bekar	Lisans	Halkla İlişkiler	Yurt İşletmeciliği	2 ay
23.	Katılımcı	26 Bekar	Lisans	Kimya Mühendisi	Proje Danışmanlığı	1,5 yıl

Tablo 3'e göre, kadın girişimcilerin 24 ile 55 yaş aralığında olduğu ve 15 katılımcının evli, 6 katılımcının bekar, 2 katılımcının dul olduğu tespit edilmiştir. Eğitim durumları ilkokul, ortaokul, lise, ön lisans ve lisans düzeyindedir. Girişimci olarak kadınların işletmelerini açmadan önceki meslekleri ev hanımlığı, muhasebe, aşçılık, memur, çaycılık, esnaf, öğretmen, halkla ilişkiler, insan kaynakları, kimya mühendisi, yöneticilik, eczacı teknikerliği, güzellik uzmanlığı ve güvenlik görevliliği olarak değişmektedir. Kadın girişimcilerin buldukları faaliyet alanları kafe, terzi, butik, yöresel yemek, proje danışmanlığı, yurt işletmeciliği, bebe giyim, hediyelik eşya, reklam ve tanıtım, güzellik salonu, kozmetik, kırtasiye, bakkal, çay ocağı, otel-pansiyon ile iş sağlığı ve güvenliği olarak değişmektedir. Bu faaliyet alanlarının faaliyet süreleri ise 1 ay ile 20 yıl arasında değişmektedir.

1. Kadın Girişimcilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadın girişimcilerin demografik özelliklerine (yaş, eğitim durumu, medeni durum, meslek) ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Kadın girişimciler 24 ile 55 yaş aralığında ve çoğunluğu evli durumdadır. Eğitim durumları çoğunluk olarak, "lise" ve "lisans" düzeyindedir. Girişimci olarak kadınların işletmelerini açmadan önceki meslekleri çoğunlukla, "ev hanımlığı", "muhasebe" ve "aşçılık" üzerinedir.

2. Kadınları Girişimciliğe Yönlendiren Nedenlere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadın girişimcileri girişimciliğe yönlendiren nedenlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Görüşme kapsamında girişimci kadınları girişimciliğe yönlendiren nedenler çoğunlukla, "başarma arzusu", "sürekli çalışma hayatından kaynaklı çalışma isteği", "Akçakoca'da işlettiği birime duyulan ihtiyaç", "para kazanma isteği", "kendi faaliyet alanına ilgi", "aileye destek", "boş durmamak", "aile mesleğini devam ettirme", "devlet desteği", "kendi işini kurma isteği", "eşinin mesleği olması", "Akçakoca'da başka alternatif olmaması", "Akçakoca'ya destek", "merak duygusu", "ekonomik zorluklar", "bağımsız olma isteği", "kendi işinde başarılı olma isteği", "hırslı olma" şeklinde olmuştur. Kadın girişimcilerden 1. katılımcı girişimciliğe yönlendiren nedenleri şöyle belirtmiştir;

"Zaten ben evlendiğimden beri yaklaşık 20 yıldır çalışıyorum. 20 seneden beri inşaat işiyle uğraşıyoruz, benim eşim inşaat mühendisi inşaat firmamız vardı. İnşaat firmamızda hala devam etmekte, daha sonrasında biz bu işi yapalım dedik. Kendi eşim A sınıfı İSG uzmanı, Akçakoca'da da yoktu bu İSG. Hiçbir yerde açılmamıştı. Tek biziz işte Akçakoca'da iş güvenliği. Böyle bir eksiklik vardı. Onu değerlendirelim istedik" (1. Katılımcı, İş Sağlığı ve Güvenliği).

1. Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Girişimci kadınların karşılaştıkları sorunlar çoğunlukla, “kuruluş esnasında yaşanan sorunlar”, “çalıştırılan personelin erkek olması”, “erkek müşterilerle iletişim”, “ev hanımlığından iş hayatına geçişteki sorunlar”, “acemilikten dolayı müşteriyle iletişim ve diyalog sorunları”, “kadın olduğu için çevreden tepki”, “Akçakoca’daki maddi sıkıntılar”, “sermaye yetersizliği”, “personel yetersizliği”, “ev ile işi aynı anda yürütememe”, “ailevi sorunlar”, “aileden destek alamama”, “potansiyel gücün erkeklere göre daha kısıtlı olmasından kaynaklı sorunlar”, “cinsiyet ayrımcılığı”, “deneyimsizlik”, “işletmesinin olduğu alanda tanınmamak” ve “yer seçimi” şeklinde olmuştur. Kadın girişimcilerden 3. katılımcı karşılaştığı sorunları şöyle belirtmiştir;

“Maddi olarak karşılaştığım bir sorun olmadı. Sadece benim ev hanımlığından direk işletmeciliğe daha öncesinde bir tecrübem ve deneyimim olmadığı için sadece müşteri ile diyalog, müşteri memnuniyeti ya da müşteriye benim hitabım eksik kalacak mıyım hani aradaki açığı müşteri ile işletmeci arasındaki açığı kapatabilmeyi ama ben onu atlattım çok şükür” (3. Katılımcı, Yöresel Yemek).

2. Kadın Girişimcilerin İşletmeleri İle İlgili Özelliklere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadın girişimcilerin işletmeleri ile ilgili özelliklere (kendi işinde çalışma süreci, faaliyette bulunulan iş kolu, çalıştırılan personel durumu) ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Girişimci kadınların işletmelerinin faaliyet alanları, “kafe”, “terzi”, “butik”, “yöresel yemek”, “proje danışmanlığı”, “yurt işletmeciliği”, “bebe giyim”, “hediyelik eşya”, “reklam ve tanıtım”, “güzellik salonu”, “kozmetik”, “kırtasiye”, “bakkal”, “çay ocağı”, “otel-pansiyon” ve “iş sağlığı ve güvenliği” olarak değişmektedir. Bu faaliyet alanlarının faaliyet süreleri ise 1 ay ile 20 yıl arasında değişmektedir. İstihdam edilen personel sayıları ise; 1, 2, 3 ve 10 olarak değişmekte, bazı işletmelerde eleman çalıştırılmamaktadır.

3. Kadın Girişimcileri Başarı ve Başarısızlığa İten Unsurlara İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadın girişimcileri başarı ve başarısızlığa iten unsurlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Görüşülen girişimci kadınları başarıya iten unsurlar, “Akçakoca’da uzun zamandır yaşıyor olma”, “çalışanlarla ilişkiler”, “azimli ve istekli olma”, “kendine güvenme”, “aile desteği”, “Akçakoca’da tek olduğunu düşünme”, “cesaretli olma”, “erkeklere göre daha düzenli ve tertipli olma”, “kendi işinde deneyimli olma”, “iletişim ve karşılama düzeyleri”, “tanınırılık”, “girişken olma”, “kendini motive etme”, “heves ve başarı odaklı çalışma”, “bilgi ve deneyim sahibi olma”, “girişimci kadınlara verilen destekler” şeklinde olmuştur. Başarısızlığa iten unsurlar, “Akçakoca’nın zor koşulları”, “eğitim seviyesi”, “işyerinin yapısal sorunları”, “çevrenin tepkisi”,

“mevsimsel durgunluk”, “nüfusun az olması”, “başarılı olamama korkusu”, “motive edilmeme”, “kadın olma”, “yeni işletme sahibi olma”, “tanıtım eksikliği”, “işletmenin konumu”, “ücretli çalışma koşullarının daha iyi olduğu düşüncesi” şeklinde olmuştur. Kadın girişimcilerden 2. katılımcı başarısızlığa iten sebeplerini şöyle belirtmiştir;

“Şöyle söyleyeyim okumuş olsaydım, bir bu kadar daha olurdu. Bina yeni olsaydı bunun bir katı daha fazla ileride olurdu. Bunlar başarısızlığa itiyor. Önceden çok zorluk çektiğim için mesela bir şeyleri hep kendim başarmaya çalışıp da kendi emeğimle başardığım için bu haldeyim. Yoksa nerde ilkokulum mesela, ortaokulu bile dışarıdan okudum. Akçakoca’da kız çocukları okutmuyorlardı. Yani bu bizim çalışmamızla bilek gücümüzle yaptığımız. Yaşadıklarımız, hayat tecrübemiz” (2. Katılımcı, Otel-Pansiyon).

4. Kadın Girişimcilerin Bölge Kalkınmasına Sağladıkları Katkılara İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadın girişimcilerin bölge kalkınmasına sağladıkları katkılara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Girişimci kadınlar bölge kalkınmasına katkıları, “Akçakoca’da yeni bir işletme olması”, “yeni bir iş kolu olması”, “istihdam sağlama”, “müşterilere Akçakoca’yı tanıtmaya”, “müşteri memnuniyeti sağlayarak daha çok müşteri çekme”, “diğer bölgelerden müşteri çekme”, “diğer kadınları teşvik etme”, “çevre illere müşteri gitmesini engelleme”, “halka hizmet”, “yazlık mevsimde turist çekme”, “öğrenci çalıştırarak katkı sağlama”, “daha iyi hizmet sağlama”, “iş gereği en donanımlı makinaların bulunması”, “ekonomik faaliyetlerin canlanması”, “Akçakoca’nın yöresel ürünlerini dışarıdan gelenlere tanıtarak bölge kalkınmasına katkı”, “verilen vergiler ile katkı”, “girişimcilere devlet desteği alarak işletme kurmalarında veya başarılı ar-ge çalışmaları yapmalarına destek olma” şeklinde olmuştur. Görüşme yapılan 2 girişimci kadın ise bölgesel kalkınmaya katkı sağlayamadıkları düşüncesini şöyle dile getirmiştir;

“Akçakoca’ya çok katkı sağladığımı düşünmüyorum. Artık küçük esnafın işinin bittiğini düşünüyorum. Çünkü bizim sattığımız ürünleri diğer marketler de satıyor. Onlar bizim işimizi etkiliyor. Çok büyük bir katkı sağladığımı zannetmiyorum. Bu yüzden de devretmeyi düşünüyorum” (5. Katılımcı, Kırtasiye).

“Bölgesel kalkınmaya katkı sağlayacağız da şu büyük marketler olmasa. Ancak kendimize katkı sağlayabiliyoruz şu an da. Normalde bizim işletmemiz turistik bir işletme olsa daha çok katkı sağlayabilir yani turistik restoranlar olsa daha çok katkı sağlayabilir” (8. Katılımcı, Bakkal).

Bölge kalkınmasına katkı sağladığını düşünen kadın girişimcilerden 2. katılımcı da düşüncesini şöyle dile getirmiştir;

“Nasıl öğrenci geliyor burada öğrencileri ağırlıyorum dışarıdan müşteriler geliyor beni seviyorlar bir kere gelecekken iki kere üç kere geliyorlar. Mesela geçen sene bir müşteriyle konuştuk beyefendi telefon etti üç gün önce illa ki geleyim dedi, dedim ki boş odamız yok. Yok hayır ben sizi görmek istiyorum, sizinle tanışmak istiyorum dedi. İki arkadaşlar iki de eşleri geldiler. Oturduk muhabbet ettik. Akçakoca’yı gezmek istediklerini söylediler. Öğrencilerden birini yanlarına verdim. Akçakoca’yı komple gezdiler. Bu şekilde insanları memnun edip tekrar gelmelerini sağlayabiliyorum. Her şeyin başı hafif bir güler yüz sadece (2. Katılımcı, Otel-Pansiyon).

5. Kadın Girişimcilerin Kendi İşlerini Kurmadan Önceki Uğraşlarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmadan önceki uğraşlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Girişimci kadınların işlerini kurmadan önceki uğraşları, “inşaat sektörü”, “tarım”, “pazarçılık”, “ev hanımı”, “kafe”, “güvenlik”, “işini evde yapma”, “öğrenci”, “parti yönetimi”, “yönetici”, “tekniker”, “muhasibe”, “insan kaynakları”, “memur”, “aşçı”, “öğretmen”, “proje danışmanlığı”, “çaycılık” şeklinde olmuştur.

6. Kadın Girişimci Olmanın Avantajları ve Dezavantajlarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadın girişimci olmanın avantaj ve dezavantajlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Kadın girişimcilerin girişimci olmalarının avantajları, “sosyal çevre sağlama”, “çalışanlarla daha iyi iletişim kurma”, “ekonomik katkı”, “bağımsızlık”, “güven sağlama”, “cesaret oluşumu”, “aile ortamı sağlama”, “kadınların daha hijyenik ve düzenli olması”, “müşterilerle daha iyi diyalog”, “kendine özgüven sağlama”, “bulunduğu bölge açısından avantaj sağlama”, “öğrencilere destek sağlayabilme”, “bayanlara daha kibar olunması”, “destek alma”, “sosyalleşme”, “topluma katkıda bulunabilme”, “devletin kadın girişimcilere sağladığı katkı” şeklinde olmuştur. En çok üzerinde durulan avantajlar, güven sağlama ve bayanlara daha kibar olunması olarak belirtilmiştir;

“Ben Akçakoca’da hep şunu dedim, mesela gençlerin oturabilecekleri yerler var gençler her yere rahat gidebiliyorlar, ama işte bir 40 yaşında insan hani evet kafeye o da gitmek istiyor ama gençlerin olduğu bir yer ben istedim ki 7/24 herkese hitap edebileyim. Yani bana buraya Hülya teyze diye gelenler var, Hülya abla diye gelenler var, anne olarak abla olarak görenler var. İşte pantolonları yırtılır gelip dikeriz burada, gerektiğinde ağıri kesici isterler. Yani benden çok müşterilere avantajı var. Onlar en azından bir hanımın olduğunu görünce, mesela geçen akşam bir bey geldi Adapazarı’ndan, beni görünce eşini buraya getirebildi. Eşini bana emanet etti. Burada insanlara güvenilirlikte var, bayan olunca daha bir kibar oluyor insanlar. Çocukların anneleri babaları telefon açtıklarında ne-

redesiniz işte Hülya teyzenin oradayız, bu bile bir güven senin ordaysa içimiz rahat diyorlar” (9. Katılımcı, Kafe).

“Aslında çaycılık zor meslek değil çaycılığı zorlaştıran erkeklerimiz zaten, yani nasıl diyeyim çay götürürken adamlar anlamıyor, bayanın elinden çay içmesinin ne demek olduğunu bilmiyor ama yeni yeni öğrettim öğrendiler yani yavaş yavaş. Saygı çerçevesinde herkes öğrenmeye başladı. Güleser Hanım çay getirir misiniz, eskiden çay getirsene diyorlardı” (4. Katılımcı, Çay Ocağı).

Kadın girişimcilerin girişimci olmalarının dezavantajları ise, “konumunu daha işlek yerlere taşıyamama güvensizliği”, “hem eve hem işe yetişme çabası”, “çalışma saatlerinin uzun olması”, “sosyal hayatın olmaması”, “aileye vakit ayıramamak”, “kadın olarak işi büyütememe korkusu”, “işin yorucu olması”, “yoğun stres”, “cinsiyet ayrımcılığı yapan müşteri kitlesi ile karşılaşılan zorluklar” şeklinde olmuştur. En çok üzerinde durulan dezavantajlardan biri kadın olduğu için cesaretin az olduğu olarak belirtilmiştir;

“Yani kendi yelpazende dönebiliyorsun. Daha atılımlı ve başarılı olabilirdim. Yani işletmemi daha merkezlere taşıyabilme cesaretim olabilirdi. Ama tabi ben bayan olduğum için ev hanımlığından buraya yani işletmeciliğe geldiğim için bir adım daha geriye düştüm tabi ki. Bir erkek girişimci olarak olsaydım daha farklı olurdu. O zaman tabi işletmeci olarak daha farklı bir elemanım, bir aşçım farklı bir kadro oluşturulabilirdi” (3. Katılımcı, Yöresel Yemek).

7. Kadın Girişimcilerin Daha Çok Hangi Girişimcilik Faaliyetlerine Yöneldiklerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kadın girişimcilerin daha çok hangi girişimcilik faaliyetlerine yöneldiklerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Girişimci kadınların, diğer girişimci kadınların daha çok hangi girişimcilik faaliyetlerine katıldığı sorusuna cevapları, “pastane”, “gözlemcilik”, “tuhafiye”, “gıda”, “kuaförlük”, “yemek işletmeleri”, “butik”, “kafe”, “ev yemekleri” şeklinde olmuştur. Genel olarak verilen cevap ise kadının her işte çalışabileceği şeklinde olmuştur;

“Benim düşüncem; bence kadın her yerde olmalı. Kadının yapamayacağı iş yok” (16. Katılımcı, Hediyelik Eşya).

“Başarılı olan da var diğer alanlara da zaten bir mahalle pazarımız açıldı. Hiçbir şey bilmeyen kadınlarda kendini orada gösteriyor, hamur açıyor işte gözleme yapıyor. Ne bileyim çiçek ekiyor, bir şeyler ekip onu satıyor, gayet te mutlular” (20. Katılımcı, Terzi).

Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda, girişimci kadınların yöneldikleri faaliyet alanları birbirine benzemektedir. Girişimci kadınlar genel olarak; alanlarına duydukları ilgi, aileye destek, ekonomik zorluklar, kendi işini kurma ve bir şeyleri başarma isteklerinden dolayı girişimci olmaya yönelmişlerdir.

İşletmelerinde çalıştırılan personel sayıları mevsimsel olarak değişkenlik göstermektedir. Bazı işletmelerden alınan yanıtlara göre yerel halkın ve Akçakoca'da bulunan öğrencilerin de istihdam edilmesine olanak sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kadın girişimcileri başarıya iten unsurlar genel olarak; azim ve istekli olmaları, aile desteği almaları, işlerinde deneyimli olmaları ve kadınlara verilen destekler olarak değişmektedir. Başarısızlığa iten unsurlar ise; Akçakoca'nın zor koşulları, eğitim seviyeleri, işyerinin yapısal sorunları, çevrenin tepkisi, başarılı olamama korkusu ve cinsiyet ayrımcılığı olarak değişmektedir.

Kadın girişimci olmanın avantajları olarak; sosyalleşme, müşterilerle daha iyi diyalog kurabilme ve ekonomik katkı sağlama olduğu belirtilmiştir. Dezavantajları olarak; çalışma saatlerinin uzunluğu, sosyal hayatın olmaması, aileye vakit ayıramamak, cinsiyet ayrımcılığı yapan müşteri kitlesi ile karşılaşılan zorluklar olduğu belirtilmiştir.

Kadın girişimcilerin bölgesel kalkınmaya katkısının ortaya konulması amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar derlendiğinde; istihdam sağlama, yeni bir iş kolu olması, müşterilerin çevre illere gitmesini engelleme, ekonomik faaliyetleri canlandırma ve ürünler ile Akçakoca'yı dışarıdan gelenlere tanıtarak bölgesel kalkınmaya katkı sağlama olarak belirtilmiştir. Bazıları ise bölgesel kalkınmaya, büyük işletmelerin onların yaptığı işi yapmasından ve işletmelerinin turistik bir işletme olmamasından dolayı katkı sağlamadığını belirtmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sosyal ve ekonomik değişim içinde kadın girişimcilerin artmasında, kadınların toplumsal ve ekonomik konumlarının iyileşmesinin etkisi büyük olmuştur. Kadınlar ev dışında da aktif bireyler olarak çalışma hayatına girmektedirler. Ekonomik nedenler, bağımsız olma isteği, eğitim seviyesinin artması, aileye destek, kendi işlerini kurma ve kadınları çalışmaya teşvik eden destekler kadın girişimcilerin artmasında rol oynamıştır. Bununla birlikte kadın girişimciliği ekonomik kalkınma ile birlikte kadınların gelişimleri açısından da etkili olmaktadır. Fakat toplumumuzun yarısını oluşturan kadınların ekonomik açıdan önem arz eden girişimcilik faaliyetlerinde arzu edilen konumda olmaması kadın girişimciliği konusu üzerine daha fazla durulmasını gerektirmektedir (Mert, 2017).

Bu çalışmada, Akçakoca ilçesindeki kadın girişimcilerin bölgesel kalkınmadaki katkıları üzerine odaklanılarak, onların kadın olarak girişimciliğe dair düşünceleri incelenmiş, girişimciliğe yönlendiren nedenler, başarı ve başarısızlık faktörleri, karşılaştıkları sorunlar, kadın olarak girişimci olmanın avantaj ve

dezavantajları analiz edilmiştir. 23 girişimci kadınla yapılan görüşme sonucunda kadınların eğitim durumlarının lise ve lisans düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalara bakıldığında, Türkiye'deki faaliyet gösteren girişimci kadınların eğitim seviyelerinin %61'inin üniversite ya da yüksek lisans olduğu görülmektedir (Ecevit ve Kaptanoğlu, 2015: 12). Diğer bir çalışma olan Arıkan (2016)'ın Bursa ilinde 90 girişimci kadın ile yapmış olduğu çalışmada katılımcıların %67,77'sinin en az lisans mezunu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tekin (2018)'in Muş ilinde 300 girişimci kadın ile yapmış olduğu çalışmada ise katılımcıların çoğunluğunun lise mezunu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda girişimci kadınlar ile yapılmış olan bu çalışmalar sonucunda Türkiye'deki girişimci kadınların eğitim durumlarının birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir.

Medeni durumlarına bakıldığında ise, girişimci kadınların çoğunluğu evli olarak görülmektedir. Bu anlamda da Akçakoca ilçesinde girişimciliğin bekarlara göre evlilerde daha fazla olduğu görülmektedir. Girişimci kadınların faaliyet alanlarına bakıldığında girişimci kadınların daha çok yiyecek sektörü ve giyim üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Tulan ve Türko (2018)'nin Erzurum ilinde kadın girişimcilere yönelik yapmış oldukları çalışmada katılımcıların faaliyet alanları %22,5'i kuaför, %22,0'si konfeksiyon satışı, %16,0'sı lokanta, pastane, kafe, %13,5'u çeyiz üretimi işletmeciliği yapmaktadır. Bu bağlamda yoğunlaştıkları faaliyet alanlarının bölgenin ihtiyaç durumuna göre değişiklik gösterdiği sonucuna ulaşılabileceği söylenebilir.

Girişimci kadınlar Akçakoca'nın bölge kalkınmasına; kurmuş oldukları işletme ve sağladıkları istihdam ile gelen müşterilerine bölgelerini tanıtarak, çevre illere mevcut müşteri potansiyellerini göndermeyerek ve diğer kadınları da girişimciliğe teşvik ederek katkı sağlayabildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bölge ekonomisinin kalkınmasına ve büyümesine katkı sağlayan bu girişimci kadınlar ekonomik şartlarla birlikte çevresel etkilerden kaynaklanan birçok sorunla karşı karşıya gelmektedirler. Bu sorunlar genel olarak; ailevi sorunlar, cinsiyet ayrımcılığı, deneyimsizlik, ev hanımlığından iş hayatına geçişteki sorunlar, kuruluş esnasında yaşanan sorunlar, sermaye yetersizliği, Akçakoca'daki maddi sıkıntılar şeklinde olmaktadır. Taşlıyan vd. (2016)'nin Kahramanmaraş'ta 100 girişimci kadın üzerine yapmış oldukları araştırmada, kadınların işlerini kurarken kiralardan yüksek olması ve sermaye temini konularında sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tulan ve Türko (2018)'nin Erzurum'da 200 kadın girişimci üzerine yapmış oldukları araştırmada; aile ve yakın çevrelerinin olumsuz baskılarını hissetme, finansal kaynak bulma, bürokratik işlemler, finansal hesaplar, pazarlama, çalışanları yönetme, satış fiyatlarını belirleme, ev kadını sorumluluklarını aksatma, kadın oldukları için önyargılı tutumlara ve ayrımcılığa maruz kalma konularında sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir.

Benzer çalışmalara bakıldığında girişimci kadınların sorunlarının birbiriyle örtüştüğü söylenebilir. Girişimci kadınların bölge ekonomisine daha fazla katkı sağlamaları bu sorunlara getirilebilecek çözüm önerileri ile gerçekleşebilecektir.

Kadın girişimcilerin kuruluş esnasında yaşadıkları sermaye sorunu ile ilgili bir durum yaşamamaları için kadın girişimcilere yönelik teşvik ile ilgili bilgilendirilmelerin daha fazla yapılması gerekmektedir. Kadın girişimcilerin ev hayatından iş hayatına geçiş sürecinde oluşan kendine güvensizlik, deneyimsizlik, cesaretsizlik gibi konuların verilen eğitimlerle önüne geçilerek engellenmesi sağlanabilir. Bununla ilgili kurslar ve sertifika programları yürütülebilir. Bu konularda Ticaret Sanayi Odası ile Esnaf ve Sanatkarlar Odasının duyarlı olması gerekmektedir. Araştırma sonuçlarında girişimci kadınların karşılaştıkları sorunlardan biri personel yetersizliği olarak tespit edilmiştir. Arslan ve Toksoy (2017)'un da belirttiği gibi uygun eleman temini sorunu işletmelerin kuruluşu ve başarılı bir şekilde yürütülmesinde hayati bir önem taşımakta olup, meslek liseleri ve üniversiteler aracılığı ile uzmanlık alanlarına göre eleman yetiştirilmesinin teşvik edilmesi gerekmektedir. Araştırma sonuçlarında girişimci kadınların karşılaştıkları sorunlardan biri ev ile işi aynı anda yürütmemeye olarak tespit edilmiştir. Barış ve Aşkın (2016)'ın da belirttiği gibi ev ve işleri arasında denge kuramayan kadınların sorumluluğunda bulunan çocuk, hasta ve yaşlı bakım gibi görevler için, erkeklerin de eşit katılımını gerektiren kamusal hizmetler yaygınlaştırılmalıdır. Ayrıca yerel yönetimler de çocuk ve yaşlı bakım hizmetlerinde sorumluluklar üstlenmelidir. Akçakoca'da bulunan kadın girişimcilerin bölgenin yerel gazetesinde topluluk oluşturularak tanıtılmaları ile motivasyon sağlanabilir. Diğer kadınlara da teşvik olunması açısından bu konuda yapılacak çalışmaların çeşitlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Akçakoca ilçesinde faaliyet gösteren kadın girişimcileri konu alan benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırmanın sonuçları bölge düzeyinde kadın girişimciliğinin desteklenmesi amacıyla yapılacak çalışmalara katkıda bulunacaktır.

Bu çalışma sınırlı bir örneklem ve kısıtlı bir zaman diliminde gerçekleştirilmiştir. Çalışma il bazında gerçekleştirildiğinde kadın girişimcilerin bölge kalkınmasına katkısının daha geniş bir boyutta incelenebileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın bölgedeki girişimci kadınları konu alan başka çalışmalara öncülük etmesi beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Arkan, C. (2016). Kadın Girişimcilikte Başarı ve Başarıyı Etkileyen Faktörler: Bursa Örneği. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 14 (3), 138-156.
- Arslan, K. (2002). Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 1 (6), 1-11.
- Arslan, F. (2015). *Bölgesel Kalkınmada Kadın Girişimciliği: Bitlis Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Siirt.
- Aslan, Ş. ve Atabey, A. (2007). Küresel Rekabette Kadın Girişimcilerin Rolü ve Türk Kadın Girişimci Tipolojisi. *Khazar Journal of Humanities and Social Sciences*, 12 (1-2), 1-17.
- Arslan, K. ve Toksoy, D. M. (2017). Türkiye’de Kadınları Girişimciliğe Yönelten Faktörler Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 1 (1). 123-148.
- Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18), 101-120.
- Ballı, A. (2017). Girişimcilik ve Girişimci Tipolojileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (29), 143-166.
- Barış, S. ve Aşkın, Ö. E. (2016). Tokat Yerel İşgücü Piyasasında Kadın Girişimciler: İstihdama Katılım Özellikleri ve Sorunları. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9 (4), 1-20.
- Bedük, A. (2005). Türkiye’de Çalışan Kadın ve Kadın Girişimciliği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (12), 106-117.
- Bozkurt, Ö., Kalkan, A., Koyuncu, O. ve Alparıslan, A. (2012). Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (15), 229-247.
- Can, Y. ve Karataş, A. (2007). Yerel Ekonomilerde Kalkınmanın İtici Gücü Olarak Kadın Girişimcilerin Rolü ve Mikro Finansman: Muğla İli Örneği. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı*, 2007 (3), 251-261.
- Çabuk, S., Südaş, H. ve Araç, S. (2015). Kadın Girişimcilerin İş Yaşam Süreçlerinin İncelenmesi: Adana İlindeki Girişimciler Üzerine Bir Uygulama. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (31), 423-441.
- Döm, S. (2008). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi* (2. Bs.). Ankara: Detay Yayıncılık.

- Ecevit, Y. ve Kaptanoğlu, Y. İ. (2015). *Kadın Girişimciler Araştırması*. 30 Nisan 2018 tarihinde https://assets.garanti.com.tr/assets/pdf/tr/diger/us201_garanti_kadin_girisimciler_rapor_20150625.pdf adresinden erişildi.
- GİSEP (Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018) 06 Mayıs 2018 tarihinde http://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Mali%20Tablolar/Gisep_2015-2018_TR.pdf adresinden erişildi.
- Göküş, M, Özdemiray, M. ve Göksel, S. Z. (2013). Bölgesel Kalkınmada Kadın Girişimciliğinin Önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (29), 87-97.
- Gül, M. ve Gül, K. (2018). Balıkesir İlinde Kadın Girişimci Profili ve Sorunları: Yiyecek Sektöründe Bir Uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (56), 82-96.
- Güney, S. (2006). Kadın Girişimciliğine Genel Bir Bakış. *ÇOMÜ Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1 (1), 25-43.
- Güreşçi, E. (2014). Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma: İspir Hamza Polat MYO Örneği. *ÇOMÜ Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9 (1), 23-38.
- Halis, M. (2009). Temel İşletmecilik Kavramları ve Turizm. Burhanettin Zengin ve Şehnaz Demirkol (Ed.) *Turizm İşletmeleri* (21-44). İstanbul: Değişim Yayınları.
- İlter, B. (2008). *Girişimcilik Sürecinde Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Sorunların Analizi: Kağıder Örneği*. Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Kâhya, C. ve İmamoglu, K.İ. (2013). Sosyo-Demografik Özellikler ve Girişimcilik İlişkisinin Yerel Kalkınma Bağlamında Değerlendirilmesi (Bayburt İli Örneği). *Akademik Bakış Dergisi*, (38), 1-14.
- Kapu, H, Tutar, H. ve Özyakışır, D. (2012). *Sivil Toplum, Girişimcilik ve Ekonomik Kalkınma*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri* (Geliştirilmiş 11. Bs.). Ankara: Tekışık Web Ofset.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (15. Bs.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karadeniz, E. (2017). Türkiye’de Kadın Girişimciler. *Yeditepe İktisat* (2017), 1-7. 06 Mayıs 2018 tarihinde http://iibf.yeditepe.edu.tr/sites/default/files/ikt_ekonominothari2.pdf adresinden erişildi.
- Karğın, M, Aktaş, H. ve Gökbnar, R. (2018). Üniversitelerde Sosyal Girişimcilik: Fırsatlar ve Öneriler. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 25 (1), 155- 170.

- Keskin, S. (2014). Türkiye’de Kadın Girişimcilerin Durumu. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9 (1), 71-94.
- Küçük, O. (2005). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi* (2. Bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Küçükaltan, D. (2009). Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik. *ÇOMÜ Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 4 (1), 21-28.
- Memiş, H., Paksoy, M. ve Paksoy, S. (2007), Bölgesel Kalkınmada Kadın Girişimciliğinin Önemi: GAP Bölgesinde Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2 (2), 137-152.
- Mert, S. İ. (2017). Ev Hanımlarının Girişimciliği: Gaziantep İlinde Nitel Bir Araştırma. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (İktisat Özel Sayısı), 63-78.
- Muzaffar, H. (2011). *Dinamik Çevrede Girişimci Odaklılık, Dinamik Kabiliyetler ve İşletme Performansı Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Önce, A., Marangoz, M. ve Erboy, C. (2014). Ekonomik Büyüme ve Kalkınmada Girişimciliğin Rolü ve Önemi. O. Sarı (Ed.). *International Conference On Eurasian Economies: 1-3 Temmuz 2014- Macedonia: Bildiriler* (862-872). Macedonia: Beykent University.
- Özkul, G. ve Dulupçu, M. A. (2007). Kişisel Gelişimin Girişimci Tipleri Üzerine Etkisi: Antalya-Isparta İllerinde Bir İnceleme. *ÇOMÜ Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2 (2), 67-92.
- Parsova, G. ve Eroğlu, D. (2017). Kır Kökenli Kadın Girişimciliğinin Ekonomik Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 153-166.
- Perktaş, E. (2014). Bölgesel Kalkınma Özelinde Girişimciliğin Ekonomik Kalkınma Sürecindeki Rolü. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (7), 472-486.
- Sevinç, A. ve Eren, T. (2016). Bölgesel Kalkınma ve Girişimcilik: Ahiler Kalkınma Ajansı Örneği. *Ekonomi, İşletme, Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 2 (1), 1-22.
- Soysal, A. (2010). Türkiye’de Kadın Girişimciler: Engeller ve Fırsatlar Bağlamında Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65 (1), 83-114.
- Şahin, E. (2006). *Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Taşlıyan, M, Hırlak, B, Çiftçi, E. G. ve Fidan, E. (2016). Kahramanmaraş'taki Kadın Girişimcilerin Özellikleri, Girişimci Olma Nedenleri ve Karşılaştıkları Sorunlar. *I. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu: 13-15 Ekim 2016* (2522-2540). Elazığ: Asos Yayınları.
- Tekin, Z. (2018). Muş İlinin Kadın Girişimcilik Eğilimini Belirlemeye Yönelik Bir Pilot Araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 6 (1), 149-165.
- Tekin, M. (2009). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği*. (Yenilenmiş 8. Bs.). Ankara: Günay Ofset.
- Tulan, D. ve Türko, S. E. (2018). Kadın Girişimciliği: Erzurum İlinde Bir Uygulama. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (FESA)*, 3 (1), 285-306.
- Yağcı, F. ve Bener, Ö. (2005). Girişimci Kadınların Demografik ve Genel Karakteristikleri İle Kadın Girişimciliğe Motive Eden Faktörler. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (33), 85-100.
- Yalman, İ. ve Gündoğdu, Ö. (2014). Kadın Girişimciliği ve Bölgesel Kalkınma: TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat) Bölgesinde Uygulama. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9 (1), 39-70.
- Yaşar, F. (2017). *Düzce İlinde Girişimcilik Profilinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Düzce.
- Yetim, N. (2002). Sosyal Sermaye Olarak Kadın Girişimciler: Mersin Örneği. *Ege Academic Review*, 2 (2), 79-92.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Genişletilmiş 5. Bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.